

ТАҚРИЗ

ба автореферати диссертатсияи Наимзода Қиёмиддин дар мавзуи «Хусусиятҳои рушди худтакмилдиҳии касбии омӯзгорони оянда дар коллеҷҳои омӯзгории Ҷумҳурии Тоҷикистон (дар асоси маводҳои фанҳои педагогӣ)», ки барои дарёфти дараҷаи илмӣ номзади илмҳои педагогӣ аз рӯйи ихтисоси 13.00.08 - назария ва методикаи таҳсилоти касбӣ (13.00.08.05 - назария ва методикаи фанҳои ҷамъиятӣ)

Таҳқиқоти диссертатсионии унвонҷӯй Наимзода Қиёмиддин дар мавзуи «Хусусиятҳои рушди худтакмилдиҳии касбии омӯзгорони оянда дар коллеҷҳои омӯзгории Ҷумҳурии Тоҷикистон (дар асоси маводҳои фанҳои педагогӣ)» барои дарёфти дараҷаи илмӣ номзади илмҳои педагогӣ аз рӯйи ихтисоси 13.00.08 - назария ва методикаи таҳсилоти касбӣ (13.00.08.05 - назария ва методикаи фанҳои ҷамъиятӣ) аввалин таҳқиқоти мукаммали илмӣ роҷеъ ба рушди худтакмилдиҳии касбии омӯзгорони оянда дар коллеҷҳои омӯзгорӣ дар шароити Ҷумҳурии Тоҷикистон ба ҳисоб меравад.

Ҳадафи асосии таҳқиқоти диссертатсионии муҳаққиқ аз ҷиҳати назаривӣ асоснок кардан, коркард ва санҷиши озмоишии методҳо, шаклҳо ва мундариҷаи рушди худтакмилдиҳии касбии омӯзгорони оянда дар коллеҷҳои омӯзгорӣ, дар шароити Ҷумҳурии Тоҷикистон муаррифӣ мегардад, ки аз нигоҳи зарурати илмӣ амалии худ як пажӯҳиши зарурӣ буда, арзиши бесобиқаро дорад.

Муаллифи диссертатсия дар хусуси зарурати омӯзиши мавзӯ иброи назар намуда, аз ҷумла таъкид месозад, ки дигаргуниҳои куллии, ки дар ҷумҳурии мо рӯй медиҳанд, ба соҳаи маориф низ дахл доранд ва дар назди соҳаи маориф як қатор вазифаҳои навро мегузоранд, ки иҷрои онҳо комилан ва пурра аз шахсият ва соҳибкасбии омӯзгор вобаста аст. Аз ҳамин нуқтаи назар, рушди худтакмилдиҳии касбии омӯзгорони оянда дар шароити коллеҷҳои омӯзгорӣ масъалаи хеле муҳими муосир буда, коркарди роҳи усулҳои навини он ба манфиати илми педагогика

таъсир намуда, барои дар сатҳи сифатан баланд омода намудани омӯзгорони соҳибкасб комилан ва пурра мусоидат менамояд.

Мавриди таҳлил қарор додани бобу фаслҳо ва зерфаслҳои диссертатсия касро ба хулосае меоварад, ки диссертант саъй намудааст, то тамоми паҳлуҳои масъалаи баррасишавандаро мавриди омӯзиш қарор дода, онҳоро ба муомилоти илмӣ ворид созад.

Тавре ки дар автореферат зикр гардидааст, диссертатсияи мазкур аз муқаддима, се боб, 6 зербоб, хулоса ва рӯйхати адабиёти истифодашуда иборат аст.

Дар қисмати муқаддима муаллиф оид ба мубрамияти мавзуи таҳқиқот, дараҷаи омӯзиши мавзуи илмӣ, робитаи таҳқиқот бо барномаҳо ва мавзӯҳои илмӣ ва дар қисмати тавсифоти он роҷеъ ба ҳадафи вазифаҳои таҳқиқот, объект, предмету фарзияи пажӯҳиш, асосҳои назариявӣ ва методологии таҳқиқот, методу наwgонии илмӣ, аҳаммияти назариявӣю амалии таҳқиқот, нуктаҳои ба ҳимоя пешниҳодшаванда бо риояи низоми мақарраршуда маълумот додааст.

Дар боби якуми диссертатсия «Асосҳои назариявӣ-методологии худтакмилдиҳии касбии омӯзгорони оянда» моҳият ва мундариҷаи масъалаҳои методологӣ ва назариявии худтакмилдиҳии касбии омӯзгорони оянда дар раванди фаъолияти маърифатии коллеҷи омӯзгорӣ таҳлилу муҳокима карда шудааст. Дар идомаи ин боб мақсаду мундариҷаи курсҳо (аз ҷумла, «Методикаи кори роҳбари синф», «Муносибатҳои ахлоқии байни омӯзгор ва хонанда», «Психологияи умумӣ», «Психологияи синнусолӣ ва педагогӣ») аз нуқтаи назари саҳму аҳаммияти онҳо дар рушди худтакмилдиҳии донишҷӯёни коллеҷи омӯзгорӣ муайян гардидааст.

Дар боби дуюми рисола, ки «Низоми педагогии рушди худтакмилдиҳии касбии омӯзгори оянда» номгузорӣ шудааст, аз ду зерфасл иборат буда, дар он масъалаҳои «Сохтори рушди сифатҳои

худтакмилдиҳии касбии омӯзгори оянда» ва «Динамикаи рушди худтакмилдиҳии касбии омӯзгори оянда» мавриди таҳқиқот қарор дода шудааст. Пеш аз ҳама, аҳаммияти дидгоҳи сохторӣ зимни таҳқиқи падидаҳои педагогӣ баррасӣ гардида, таъкид шудааст, ки омодагӣ ба худтакмилдиҳии касбӣ чун қисмати таркибии фаъолияти касбии омӯзгор моҳиятан раванди эҷодии мустақилона аст, бинобар ин, таркибҳои сохторофарандаи он бояд барои мусоидат ба худинкишоф ва худомӯзии донишҷӯ нигаронида шаванд.

Дар боби сеюми рисола, ки «Технологияи педагогии рушди худтакмилдиҳии касбии омӯзгори оянда» номгузорӣ шудааст, масъалаҳои «Усул ва воситаҳои рушди худтакмилдиҳии касбии омӯзгори оянда» ва «Самаранокии корҳои таҷрибавӣ-озмоишӣ оиди рушди худтакмилдиҳии касбии омӯзгори оянда»-ро ҳаллу ҷасл намудааст. Дар раванди кори таҷрибавӣ - озмоишии муаллиф ташкили худомӯзӣ ва худтарбияи донишҷӯён ба принсипи муттаҳидшавии органикии донишҳои академӣ ва корҳои мустақилонаи беруназаудиторӣ асос ёфтааст. Ин сохтор ташкили фаъолияти таълимии донишҷӯёнро фаро мегирад, ки ба самтҳои: а) азхудкунии таҷрибаи ташкили худомӯзӣ; б) соҳиб гардидан ба таҷрибаи фаъолияти худтарбия; в) рушди худшиносии касбии омӯзгорон равона карда шудааст.

Дар ҳар як самти барномаи таълимӣ муаллиф се қисми (блок) асосиро ҷудо кардааст: омодагии назариявӣ, омодагии амалӣ, омодагии психологӣ ба татбиқи худтакмилдиҳии касбӣ, инчунин тавсифи қисмҳо ва самтҳоро муфассал анҷом додааст.

Қобили қайд аст, ки дар заминаи таҳқиқоти мазкур муаллиф 8 мақола, аз ҷумла 3 мақола дар маҷаллаҳои тақризшавандаи Комиссияи олии аттестатсионии назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон нашр намудааст, ки онҳо далели арзиши муҳимми назарӣ ва амалӣ доштани пажӯҳиши мавриди назаранд.

Хулосаҳои мухтасари кори диссертатсионӣ, ки бо 3 забон: тоҷикӣ, русӣ ва англисӣ дар анҷоми матни автореферат оварда шудаанд, мувофиқ ба муқаррароти ҷорӣи КОА-и назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон буда, моҳияти илмӣи диссертатсияро ба таври фишурда инъикос менамоянд.

Дастовардҳои илмӣ дар диссертатсияи мазкур арзишманду назаррасанд ва диссертант ба ҳадафҳои муайяннамудаи ҳеш муваффақ шудааст.

Диссертатсияи Наимзода Қиёмиддин дар мавзуи «Хусусиятҳои рушди худтакмилдиҳии касбии омӯзгорони оянда дар коллеҷҳои омӯзгорӣи Ҷумҳурии Тоҷикистон (дар асоси маводҳои фанҳои педагогӣ)» барои дарёфти дараҷаи илмӣи номзади илмҳои педагогӣ аз рӯйи ихтисоси 13.00.08 - назария ва методикаи таҳсилоти касбӣ (13.00.08.05 - назария ва методикаи фанҳои ҷамъиятӣ) ба талаботи Низомномаи КОА-и назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон «Тартиби додани дараҷаҳои илмӣ», ки бо Қарори Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон аз 30-юми июни соли 2021-ум, таҳти № 267-ум тасдиқ шудааст, ҷавобгӯ буда, муаллифи он ба дарёфти дараҷаи илмӣи номзади илмҳои педагогӣ аз рӯйи ихтисоси 13.00.08 - назария ва методикаи таҳсилоти касбӣ (13.00.08.05 - назария ва методикаи фанҳои ҷамъиятӣ) сазовор мебошад.

Номзади илмҳои филологӣ, дотсент, муовини директор оид ба тарбия ва рушди ҷавонони Донишкадаи иқтисод ва савдои Донишгоҳи давлатии тиҷорати Тоҷикистон

Аҳрорӣ Гулҷеҳрахон
Усмонзода

Имзои Г.У. Аҳрориро тасдиқ менамоям.

Сардори РК ва КМ Донишкадаи иқтисод ва савдои
Донишгоҳи давлатии тиҷорати Тоҷикистон

Маҳмудов Ш.У.